

УДК 37.091.3
ББК 74.202.5
Т19

Серія «ДНЗ. Керівнику»

Тарасова О. С., Рибалка Н. О., Челомбитько Н. П.
Т19 Організація гурткової роботи в ДНЗ. — Х.: Вид. група «Основа», 2014. — 160 с. (Серія «ДНЗ. Керівнику») ISBN 978-617-00-2026-0

Посібник містить методичні рекомендації щодо організації гурткової роботи, орієнтовні робочі програми гуртків (перспективне планування, концепти занять та ін.), нормативно-законодавчі документи, що рекомендують організацію гурткової роботи в ДНЗ.

Посібник стане в пригоді завідувачам, вихователям-методистам, вихователям ДНЗ.

УДК 37.091.3
ББК 74.202.5

Навчальне видання

Організація гурткової роботи в ДНЗ

Серія «ДНЗ. Керівнику»

ТАРАСОВА Олена Сергіївна, РИБАЛКА Наталія Олексіївна,
ЧЕЛОМБИТЬКО Наталія Петрівна

Головний редактор *Н. Ф. Юрченко*
Технічний редактор *О. В. Лебедева*
Верстка *Ю. О. Неджеря*
Коректор *О. М. Журенко*

Підп. до друку 29.01.2014. Формат 60×90/16.
Папір газет. Гарнітура Шкільна. Друк офсет.
Ум. друк. арк. 10,00. Зам. № 14-01/18-05.

ТОВ «Видавнича група «Основа»
61001 м. Харків, вул. Плеханівська, 66, тел. (057) 731-96-33
e-mail: office@osnova.com.ua
Свідectво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2911 від 25.07.2007 р.

© Тарасова О. С., Рибалка Н. О.,
Челомбитько Н. П., 2014
© ТОВ «Видавнича група «Основа», 2014

ISBN 978-617-00-2026-0

ЗМІСТ

Передмова	4
Розділ I. Організаційно-методичні рекомендації щодо організації гурткової роботи в ДНЗ	10
Розділ II. Орієнтовні робочі програми гуртків у ДНЗ	18
Робоча програма театрального гуртка «Казка на долоньці» (для дітей 5–6 років)	18
Робоча програма гуртка з англійської мови «Цікава англійська» (“Funny English”) для дітей старшого дошкільного віку	47
Робоча програма гуртка екологічного-природничого спрямування «Хочу все знати» (для дітей старшого дошкільного віку)	65
Робоча програма гуртка художньо-естетичного напряму «Дивосвіт» (для дітей 5–6 років)	93
Майстер-клас «Розвиток дрібної моторики у дітей дошкільного віку через нетрадиційні способи малювання»	115
Робоча програма гуртка з ручної праці «Майстерня умільців»	119
Розділ II. Нормативно-законодавчі документи, що регламентують організацію гурткової роботи в ДНЗ	144
Література	161

здатками, здібностями, які потрібно розвивати. В. О. Сухомлинський неодноразово наголошував на тому, що кожна дитина від народження має іскру таланту, а педагог має допомогти цій іскорці розгорітися в полум'я.

Діти — це природжені художники, учені, винахідники. Вони бачать світ у всій його свіжості та первозданності. Щодня заново придумують своє життя. Вони люблять досліджувати, дивляться на навколишній світ із задоволення і захватом.

Якщо у ДНЗ будуть створені сприятливі умови, за період дошкільного віку кожна дитина зможе здолати шлях від перших нахилів до яскравого світла обдарованості.

У сучасному суспільстві підвищуються вимоги до фізичного, психічного, особистісного розвитку дітей. Збереження здоров'я та інтелекту нації на сучасному етапі — головне завдання сімейного і суспільного виховання та навчання дітей. Однією із форм розвитку різноманітних здібностей дітей є гурткова робота. Навчальні програми гуртків у ДНЗ сприяють розвитку мовлення, емоційно-вольової сфери, мислення, пам'яті, уяви, творчих здібностей дітей.

Одна із відмінних особливостей дошкільників — це здатність емоційно реагувати на навколишній світ людей, предметів, явищ, творів мистецтва. Дитина-дошкільник відкриває світ як радісний, прекрасний, наповнений різнокольоровими фарбами, рухами, звуками. Талановиті діти виростають завдяки створеним умовам, що допомагають їм розкритися. Гурткова робота в ДНЗ набуває великої значущості в навчальному процесі, є самостійною додатковою формою навчального процесу. Її мета — це задоволення цікавості дитини до певного виду діяльності, розвиток її природних здібностей, виявлення обдарованості дитини.

Що таке додаткові навчальні послуги в дошкільному навчальному закладі? Це перш за все створення розвивального середовища, умов для інтенсивнішого розвитку особистості дошкільника, що не завжди є в сім'ї та ДНЗ.

Нормативно-законодавчі документи

- Закон України «Про дошкільну освіту»;
- Лист Міністерства освіти і науки України від 12.11.2013 № 1/9-803 «Про дотримання чинного законодавства України при наданні додаткових освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах»;
- Інструктивно-методичний лист Міністерства освіти і науки України від 15.11.2013 № 1/9-813 «Про організацію додаткових освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах».

ПЕРЕДМОВА

Здавна людство турбувало питання феномену людської обдарованості. Серед цікавих і загадкових явищ природи обдарованість дітей дошкільного віку займає одне з основних місць. В умовах сьогодення педагогів і психологів турбують питання проблеми діагностичної обдарованості. У Базовому компоненті дошкільної освіти особливу увагу приділено значущості інтегративних якостей для розвитку особистості; суспільство потребує людей з нестандартним мисленням, які вміють творчо розв'язувати проблемні завдання, здатні творити нове в різних сферах життєдіяльності.

Законодавство України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Національна доктрина розвитку дошкільної освіти, Положення про дошкільний навчальний заклад, Базовий компонент дошкільної освіти визначають, що в умовах оновлення суспільства та відродження національної культури орієнтація на розвиток творчої особистості є світоглядною засадою сучасного виховання та освіти. Основні нормативні документи наголошують на підвищенні ролі завдань розвитку творчого потенціалу дитини як засобу формування її духовності національної свідомості, морально-етичних ідеалів. За таких умов діяльність кожного педагога ДНЗ визначено як забезпечення такого характеру міжособистісних стосунків і психологічного клімату, що сприяли б розвитку особистості дитини та засвоєнню нею соціально-культурного досвіду.

Діти дошкільного віку мають потенціальні можливості, зокрема кожен малюк від народження наділений різноманітними

Основною метою додаткових навчальних послуг є організація навчально-виховного процесу, зокрема:

- організація діяльності ДНЗ, що відповідатиме сучасним вимогам суспільства;
- залучення дітей до здорового способу життя, зміцнення фізичного і психічного здоров'я;
- розвиток особистості через ефективну організацію життєдіяльності дітей у ДНЗ.

Орієнтовні напрями реалізації програми додаткових освітніх послуг у ДНЗ:

- художньо-естетичний;
- фізкультурно-спортивний;
- соціально-особистісний.

Чи потрібні додаткові навчальні послуги? Так!

По-перше, вони потрібні для залучення дитини до нової діяльності у нових умовах, у новому колективі.

По-друге, це — створення умов для інтенсивнішого індивідуального розвитку дошкільника, що не завжди забезпечуються сім'єю і ДНЗ. Додаткові навчальні послуги — це особливий освітній простір, де об'єктивно розширюються можливості для життєвого самовизначення дітей. Для організації додаткових навчальних послуг перш за все необхідна нормативно-правова база (Статут ДНЗ, Положення, наказ та ін.).

З метою формування позитивного іміджу ДНЗ, залучення дітей до гурткової роботи необхідно подбати про необхідну рекламу, зокрема рекламні альбоми, стенди, картки, роздавальний матеріал; організацію ярмарок-виставок, ярмарок-презентацій, проведення Днів відкритих дверей. Важливим є маркетингове дослідження організації додаткових навчальних послуг у ДНЗ, що містить *swot*-аналіз забезпечення якості додаткових навчальних послуг.

Сильні сторони (s)

1. Призначення приміщень для проведення гурткової роботи.
2. Створення розвивального середовища в ДНЗ:
 - студія образотворчого мистецтва;
 - спортивна і тренажерна зали;
 - театральна студія.
3. Наявність педагогів, які працюватимуть за напрямами гуртків.

Слабкі сторони (w)

1. Низький рівень мотивації педагогів до роботи гуртків.
2. Відсутність системи в роботі.

3. Слабка інформаційна забезпеченість батьків про додаткові навчальні послуги.
4. Обмаль часу для проведення гурткових занять.

Можливості (o)

1. Можливість отримати кваліфікаційну методичну допомогу від методиста ДНЗ, завідувача.
2. Наявні методична література, посібники, різноманітні матеріали для здійснення додаткових навчальних послуг.
3. Доступ в інтернет.
4. Ідею про роботу гуртків підтримують більшість батьків вихованців.

Загрози (t)

Кількість дітей, які відвідують гурток, може зменшитися через:

- відсутність позитивної інформації батькам про діяльність гуртка;
- несплату батьків.

Зміст діяльності напрямів маркетингової служби ДНЗ

Аналітичний

1. Статистичне опрацювання даних за результатами анкетування «Вивчення потреб батьків у додаткових навчальних послугах ДНЗ».

Проміжний і підсумковий аналіз гурткової діяльності:

 - аналіз предметно-розвивального середовища як одна з умов реалізації гурткової роботи в ДНЗ;
 - аналіз продуктів дитячої діяльності;
 - аналіз документації, що регламентує діяльність гурткової роботи;
 - заслуховування звітів завідувача з організації додаткових освітніх послуг у ДНЗ, а також керівників гуртків.
2. Статистичне опрацювання даних за результатами анкетування «Задоволеність батьків роботою гуртків в ДНЗ».
3. Дослідження освітньої ситуації дітей, які не відвідують ДНЗ щодо можливості відвідувати гуртки в ДНЗ.
4. Підсумковий аналіз підвищення якості освіти засобами організації гурткової роботи в ДНЗ (кінець навчального року).

Рекламний

1. Поширення досвіду роботи ДНЗ з організації додаткових навчальних послуг через участь у методичних виставках і ярмарках різного рівня, проведення публічного захисту або презентації

- педагогами ідей організації гуртків, авторських напрацювань, програм.
2. Видання проспектів, буклетів з організації додаткових освітніх послуг у ДНЗ.
 3. Публікація тематичних статей у спеціальних міських, обласних, усеукраїнських виданнях.
 4. Виготовлення рекламних щитів з висвітленням змісту гурткової діяльності в ДНЗ.
 5. Організація знімання рекламних відеофільмів, фотографій.
 6. Діяльнісний (витяг із річного плану ДНЗ)
 7. Консультація «Організація додаткових послуг в ДНЗ».
 8. Збагачення предметно-розвивального середовища (зимовий сад, студія арт-терапевтичних технологій, експериментальної кімнати, спортивної зали тощо).
 9. Самоосвіта педагогів за напрямками гурткової роботи, вивчення психолого-педагогічної, методичної літератури та періодичної преси.
 10. Консультації методиста відділу освіти з дошкільної освіти з питань організації гурткової діяльності в ДНЗ.
 11. Використання інтернет-ресурсів.
 12. Контроль за систематичністю проведення занять гуртків.
 13. Щоквартальний звіт керівників гуртків із презентацією продуктів дитячої діяльності.
 14. Річний звіт завідувача з організації додаткових освітніх послуг у ДНЗ на підсумковій педагогічній раді.

Підстави для організації гурткової роботи в ДНЗ

1. Положення про гурткову роботу, що схвалено на педагогічній раді та затверджено наказом по ДНЗ.
2. Наказ «Про організацію гуртків».
3. Робочі програми гуртків (ухвалені на засідання педагогічної ради, затверджені наказом).
4. Соціальне замовлення батьків (за підсумками анкетування).
5. Посадові обов'язки педагога, який надає навчальні додаткові послуги.
6. Розклад занять про додаткові навчальні послуги.
7. Графік роботи спеціалістів.
8. Письмові заяви, угоди з батьками.
9. Кошторис доходів і витрат (якщо гуртки платні).
10. Список дітей (для кожної групи окремо).
11. Матеріали контролю якості (результативністю) роботи гуртка.

Співпраця і співтворчість педагогів і дітей у процесі гурткової роботи мають будуватися на основі:

- розуміння всіма учасниками сенсу діяльності та кінцевого результату;
- чіткої постановки конкретної та зрозумілої мети для занять;
- добровільної участі на заняттях гуртка;
- контакту між учасниками занять у гуртках для забезпечення обміну інформацією та діями;
- ігрового характеру подавання будь-якого матеріалу;
- створення дорослими доступних для дітей проблемних ситуацій, постановка творчих завдань.

Чинники для визначення профілю гуртка:

- зацікавленість дітей, їхні інтереси та вподобання (за результатами спостережень, бесід, інтерв'ю);
- замовлення батьків (за результатами анкетувань та опитувань);
- матеріально-технічна забезпеченість, створення відповідних умов;
- кадрове забезпечення (керівник гуртка — це спеціаліст певного фаху для гурткових занять: хореограф, музичний керівник, вихователь іноземної мови, інструктор з фізкультури та ін.)